

Teabeleht

Kehtiv alates detsembrist 2021. a

Käesoleva teabelehe on koostanud AS Avaron Asset Management (edaspidi: „Avaron”), aadress Narva mnt 7d, 10117 Tallinn, telefon 664 4200, www.avaron.ee, e-post avaron@avaron.ee. Teabeleht on koostatud selleks, et Avaroni klient või potentsiaalne klient saaks teavet Avaroni poolt osutatavate investeerimisteenuste ja nende kõrvalteenuste kohta, et klient saaks iseseisvalt kaaluda selliste teenuste sisu ja nendega seonduvaid riske ning teenuse osutamise seotud väärtpaberite iseloomu ja riske. Teabeleht on koostatud informatiivsel eesmärgil. Teenuste osutamine kliendile eeldab eraldi lepingu sõlmimist.

Avaron ja Avaroni poolt pakutavad teenused

Avaron omab Finantsinspektsiooni (aadress: Sakala 4, 15030 Tallinn, www.fi.ee) poolt väljastatud fondivalitseja tegevusluba (otsus nr 119 28. detsembrist 2006. a), mille alusel on Avaronil õigus pakkuda klientidele ka väärtpaberiportfelli valitsemise ja investeerimisnõustamise teenuseid. Klientide vara valitsemise teenust pakub Avaron portfelli valitsemise teenusena ja läbi võimaluse investeerida Avaroni poolt valitsetavatesse investeerimisfondidesse. Avaron investeerib peamiselt Euroopa aktsiatesse ja võlakirjadesse.

Klientide klassifitseerimine

Avaron klassifitseerib kliendi tavakliendiks, asjatundlikuks kliendiks või võrdseks vastaspooleks vastavalt kliendi poolt esitatud andmetele ning muule teabele. Klient võib taotleda oma klassifikatsiooni muutmist esitades vastava avalduse ja täites uuesti kliendi klassifitseerimise küsimustiku. Avaroni hoolsuskohustus ning teabe andmise kohustus kliendi ees on suurim tavakliendi puhul ning oluliselt väiksem asjatundliku kliendi ja võrdse vastaspoole puhul.

Huvide konfliktide haldamine

Avaronis on kehtestatud huvide konfliktide vältimise kord, et määratleda ja maandada või vältida huvide konflikte Avaroni, Avaroni töötajate või juhtorgani liikmete ning Avaroni klientide vahel. Avaroni töötajad ja juhtorganite liikmed on kohustatud määratlema ja juhtima huvide konflikte vastavalt Avaroni sise-eeskirjadele, töö- või muule Avaroniga sõlmitud lepingule ja õigusaktide nõuetele.

Võimalikud huvide konflikti allikad on Avaroni töötajate ja juhtorganite liikmete isiklikud väärtpaberitehingud, nende Avaroni väline professionaalne tegevus, Avaroni fondide eelistamine kliendi investeerimisportfelli koostamisel, ühe kliendi eelistamine teisele, hüve saamine kolmandalt isikult seoses kliendile osutatava teenusega jne. Eelnimetatud huvide konfliktide vältimiseks on Avaron rakendanud sise-eeskirjad ja eetilise käitumise põhimõtteid, s.h on kehtestatud piirangud töötajate ja Avaroni juhtorganite liikmete isiklikele väärtpaberitehingutele ja nende Avaroni välisele tegevusele, on kehtestatud kliendi korralduste parima täitmise kord, viiakse läbi finantsinstrumentide sobivuse ja asjakohasuse hindamine jm.

Juhime kliendi tähelepanu asjaolule, et hoolimata sise-eeskirjade rakendamise ei ole välistatud Avaroni sattumine huvide konflikti. Avaron teavitab enne teenuse osutamist klienti, kui Avaroni poolt rakendatavad meetmed ei taga konkreetsel juhul kliendi huvide kahjustamise ohu vältimist. Kliendi nõudmisel esitatakse talle täiendavat informatsiooni huvide konfliktide vältimise korra kohta.

Teave kliendi korralduste parima täitmise korra kohta

Kui Avaron täidab või annab kolmandale isikule täitmiseks korraldusi tulenevalt Avaroni otsusest teha tehing oma asjatundliku või tavakliendi nimel portfelligalitseamise teenuse raames, on Avaron kohustatud tegutsema kliendi jaoks parimal võimalikul viisil ja kooskõlas kliendi huvidega. Eelnimetatud kohustuse täitmiseks on Avaron vastu võtnud ja rakendab kliendi korralduste parima täitmise korda, mis sätestab kasutatavad täitmiskohad ja isikud, kellele korraldused täitmiseks edastatakse, nende valimise põhimõtted, järelevalve koostööpartnerite tegevuse üle jm. Kliendi korralduste parima täitmise kord on kättesaadav Avaroni veebilehel.

Hüve saamine või andmine kolmandalt isikult

Seoses investeerimis- ja investeerimisteenuste kõrvalteenuste osutamise seoses on Avaronil keelatud pakkuda või vastu võtta rahalisi või mitterahalisi hüvesid kolmandatelt osapooltelt. Õigus on kolmandatelt isikutelt vastu võtta üksnes väikese väärtusega mitterahalisi hüvesid tingimusel, et see tõstab kliendile osutatava teenuse kvaliteeti ega kahjusta kliendi huve. Avaron avaldab enne teenuse osutamist sellise hüve olemuse kliendile.

Teenusega seonduvad tasud ja kulud

Kliendi poolt investeerimisteenuste osutamise eest tasumisele kuuluvad tasud ja kulud ning nende tasumise kord lepitakse kokku kliendiga sõlmitavas lepingus. Avaron juhib kliendi tähelepanu asjaolule, et lisaks Avaronile makstavatele tasudele investeerimisteenuste osutamise eest kuuluvad kliendi poolt tasumisele teenuste osutamisega seotud kulud, s.h komisjonitasud maakleritele ning arveldustega või kliendi vara hoidmisega seotud kulud ja riiklikud maksud.

Aruandlus kliendile

Aruandluse esitamise sagedus ja kord lepitakse iga kliendiga eraldi kokku kliendiga sõlmitavas teenuse osutamise lepingus.

Finantsinstrumentide hindamine

Kliendi investeerimisportfelli kuuluvaid finantsinstrumente hindab Avaron õiglase väärtuse põhjal või kui õiglase väärtus ei ole kättesaadav, soetusmaksumuse põhjal. Reguleeritud väärtpaberiturul kaubeldava väärtpaberi õiglase väärtus määratakse üldjuhul väärtpaberi ametliku sulgemishinna alusel. Muude finantsinstrumentide õiglase väärtuse määrab Avaron ja selleks on finantsinstrumenti tõenäoline müügihind teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus. Alus, millega võrreldes hinnatakse kliendi investeerimisportfelli tulusust, lepitakse kokku iga kliendiga eraldi.

Kliendi varade hoidmine

Avaroni poolt portfelli valitsemise teenuse osutamiseks on klient kohustatud sõlmima kliendi valitud krediidasutusega lepingu kliendi vara hoidmiseks arveldus- ja väärtpaberikontol. Sellisel krediidasutusel on õigus sõlmida kliendi vara hoidmiseks ja sellega arvelduste tegemiseks lepinguid kolmandate isikutega. Avaron ei vastuta kliendi ees sellise krediidasutuse ega tema lepingupartnerite kohustuste täitmise eest. Vara, mida ei hoita nimetatud krediidasutuses avatud kontodel, hoitakse kas muudel kontodel või vastava tehingu teise poole või muu asjakohase kolmanda isiku valduses. Kuigi Avaron rakendab kohast hoolt kliendi finantsinstrumentide hoidja ja tehingu vastaspoole valimisel, ei pruugi kliendile juhul, kui kliendi vara hoitakse mujal kui krediidasutuses avatud arveldus- ja väärtpaberikontol, kohalduda võrdväärsed tagatised vara hoidva kolmanda isiku kohustuste rikkumise või pankroti korral.

Kliendi vara võidakse hoida esindajakontol või muul samaväärsel kontol, millest tulenevalt võib olla raskendatud või võimatu esindajakontol hoitavate

väärtpaberite alusel emitentide üldkoosolekutel osalemine või seal hääletamine.

Kliendi vara hoidmisele võib laieneda kolmanda riigi õigus, mille tulemusena võivad kliendi raha ja väärtpaberitega seonduvad õigused olla erinevad Eesti õigusaktides sätestatust.

Tulenevalt kolmanda riigi õigusest ei ole alati võimalik kolmanda isiku juures hoitavaid kliendi väärtpabereid eristada sellele kolmandale isikule või sellise kolmanda isiku teistele klientidele kuuluvatest väärtpaberitest. Sellisel juhul on kliendil võimalik osaleda iseseisvalt emitentide üldkoosolekutel ainult juhul, kui kolmas isik, kelle juures väärtpabereid hoitakse, sellist teenust pakub, ning hääletada ainult tingimusel, et kõik isikud, kelle väärtpabereid koos hoitakse, soovivad hääletada ühtmoodi. Samuti eksisteerib risk, et eksimuse tagajärjel võõrandatakse väärtpaberid, mis ei ole vastava võõrandamistehingu objektiks. Lisaks on olemas risk, et üks isik jätab teostamata aktsionäri seadusejärgsed kohustused (nt teavitamine olulise osaluse muutusest). Sellise rikkumise tagajärjel võidakse väärtpaberikonto arestida või blokeerida ning ühelgi isikul ei pruugi olla võimalik oma väärtpabereid käsutada ega kasutada, samuti võidakse isikult ära võtta hääleõigus nimetatud väärtpaberite alusel hääletamiseks. Teatud aktsionäri õiguste saamine või korporatiivsetes sündmustes osalemine võib olla takistatud või võimatu.

Investorkaitse skeem

Avaroni kliendi suhtes kohaldub Tagatisfondi investorkaitse skeem, millega tagatakse ja hüvitatakse klientidele investorkaitse osafondi arvel vastavalt Tagatisfondi seaduses sätestatule nende investeeringud, mis on tehtud Avaroni kaudu. Üldpõhimõttena tagatakse ja hüvitatakse investeeringud 90% ulatuses nende väärtusest hüvitamispäeval, kuid mitte rohkem kui 20 000 euro suuruses summas ühe kliendi kohta. Siiski ei tagata ega hüvitata näiteks selliseid investeeringuid, mis hüvitamispäeva seisuga kuuluvad kutselisele investorile, finantseerimisasutusele, Avaroniga samasse kontserni kuuluvale äriühingule või viimase juhile või aktsionärile. Investeeringute tagamise ja hüvitamise täpsem kord on sätestatud tagatisfondi seaduses ja selle alusel välja antud õigusaktides. Lisainfo investorkaitse skeemi kohta on kättesaadav Tagatisfondist, www.tf.ee.

Kliendisuhtlus ja kliendikaebuste lahendamine

Avaron kasutab suhtluses kliendiga inglise või eesti keelt. Kasutatavad kliendisuhtluse kanalid ja teabe

esitamise viisid lepitakse iga kliendiga eraldi kokku kliendiga sõlmitavas lepingus. Kui kliendil on kaebusi talle Avaroni poolt osutatud teenuste osas, võib ta pöörduda oma kliendihalduri või Avaroni vastavuskontrolli osakonna poole. Klienti teavitatakse kaebuse kätte saamisest kohe ja antakse võimalikult kiiresti edasist infot kaebuse lahendamise kohta.

Teave väärtpaberite kohta

Vastavalt kliendiga kokku lepitud investeerimisstrateegiale võib Avaron paigutada kliendi vara erinevatesse finantsinstrumentidesse. Nimetatud finantsinstrumendid võivad mitte olla reguleeritud turul kaubeldavad. Kui finantsinstrument ei ole kaubeldav reguleeritud turul, eksisteerib suurem risk, et see instrument muutub ebalikviidseks, kuigi ka reguleeritud turul kaubeldavad finantsinstrumendid ei pruugi olla piisavalt likviidsed. Olenevalt turust, kus finantsinstrumendiga kaubeldakse, ja finantsinstrumendi tüübist võib finantsinstrumendi hind palju kõikuda. Klient ei ole kaitstud kogu investeeringu kaotamise eest ning on finants-võimenduse kasutamise puhul vastutav laenatud kapitali tagasimaksmise eest. Klient võib lisaks finantsinstrumendi omandamise kulu kandmisele olla vastutav muude selle instrumendiga tehtud tehinguga seotud kulude kandmise eest.

Aktsiad

Aksia omamine annab vastavalt kohalduvatele õigusaktidele investorile õiguse osaleda aktsia emitendi juhtimises, osaledes üldkoosolekul. Kui ettevõtte teenib kasumit, võidakse see jaotada aktsionäridele dividendidena. Samuti annab aktsia omamine õiguse osaleda emitendi lõpetamisel allesjäänud vara jaotamisel. Aktsiate väärtus võib tugevalt kõikuda erinevate faktorite tõttu, s.h makromajanduslike, poliitiliste, turu ja emitendiga seotud asjaolude tõttu.

Võlakirjad

Ostes võlakirja, annate selle emiteerinud ettevõttele, omavalitsusele või riigile laenu. Võlakirjade omamine annab investorile eelkõige õiguse nõuda võlakirjade emitendi poolt võla põhiosa ning intressi tasumist vastavalt võlakirja tingimustele. Sarnased õigused tulenevad ka deposiitidest ning rahaturu-instrumentidest (deponeeritud või investeeritud kapitali tagasimaksmine ning intressi tasumine). Võlakirjade ning ka teiste fikseeritud tuluga finantsinstrumentide omamisega kaasneb krediidirisk ja intressirisk. Teatud võlakirjade väärtus võib suurel määral kõikuda.

Investeerimisfondid

Investeerimisfondid on selleks spetsiaalselt loodud vara kogumid või ettevõtted, mis võimaldavad investoritel oma raha ühiselt investeerida ja lasta neid professionaalsel fondihalduril juhtida. Enne fondi investeerimist peaks kindlasti tutvuma fondi tingimuste, prospekti ja muude fondi tegevust reguleerivate dokumentidega. Fondid võivad teenida nii kasumit kui ka kahjumit. Investeerimisstrateegiast lähtuvalt võib fonde jaotada rahaturu-, võlakirja-, aktsiafondideks jm. Lisaks võib fond spetsialiseeruda kindlale majandussektorile või geograafilisele piirkonnale. Fondi riskiaste sõltub selle investeerimispoliitikast ja -eesmärgist. Fondiinvesteeringu likviidsus võib sõltuvalt konkreetsest fondist olla väga kõrge või peaaegu olematu, mistõttu tuleks enne fondi investeerimist kindlaks teha, mis tingimustel on võimalik investeeringust väljuda.

Mõned fondid on keerulise investeerimisstrateegiaga, võivad kasutada finantsvõimendust ning investeerida reguleeritud väärtpaberiturul mittekaubeldavatesse instrumentidesse. Sellisteks fondideks on näiteks riski- (*hedge fund*) ja riskikapitalifondid (*venture capital fund, private equity fund*) ning kinnisvarafondid ja nendesse investeerimine eeldab reeglina kliendilt varasemat investeerimiskogemust.

Tuletisinstrumendid

Tuletisinstrumentide ehk derivatiivide turuväärtus on seotud mõne teise vara (alusvara) hinnaga, aktsiaindeksiga valuutakursiga või intressimääraga. Tuntuimad tuletisinstrumendid on optsioonid, futuurid ja *forwardid*, mis sisaldavad olenevalt konkreetsest instrumendist õigust või kohustust osta või müüa alusvara.

Opsioon on õigus, aga mitte kohustus, müüa või osta teatud väärtpaberit kindlaksmääratud hinnaga kindlal ajal. Enamasti kaubeldakse optsioonidega reguleerimata turgudel ja need kehtivad seetõttu lepinguna kahe osapoole vahel.

Futuur ja *forward* kohustavad lepingupooli tulevikus müüma/ostma finantsvara varem kokkulepitud ajal ja hinnaga. Futuurid on turul kaubeldavad standardiseeritud lepingud. *Forwardid* on sarnased futuuridele, kuid nendega kaubeldakse reguleerimata turgudel. Tuletisinstrumente on võimalik kasutada riskide maandamiseks, kuid tavapäraselt tekitab väike alusvara hinnamuutus olulise kõikumise tuletisinstrumendi väärtuses, mistõttu loetakse tuletisinstrumentide riski väga kõrgeks ja neid ei soovitata üldiselt algajale investorile. Investor ei ole kaitstud

kogu tuletisinstrumenti paigutatud rahasumma kaotuse eest. Teatud tuletisinstrumentide puhul võib kliendi kahjum olla suurem kui algselt investeeritud summa ja klient võib olla kohustatud tuletisinstrumentidist saadud kahjumi katmiseks panustama lisaks alginvesteeringule täiendavaid rahalisi vahendeid.

Struktureeritud instrumendid

Struktureeritud võlakirjad/deposiidid on võlakirjad/deposiidid, mille intress sõltub teatud väärtpaberi (nt aktsia või fondiosak) või väärtpaberite korvi hinnaliikumisest. Struktureeritud instrumendid võivad olla riskipreemiaga või ilma. Alusvara ebasoodsa hinnaliikumise korral võib struktureeritud instrumendilt makstav intress olla väiksem kui riskipremia, mis tähendab et investor ei pruugi saada instrumendi lõpptähtajal tagasi kogu investeeritud rahasummat.

Riskid

Investeermistegevusega kaasnevad mitmesugused riskid, mis mõjutavad investeeringute tootlust. Mõningad investeermistegevusest tulenevad riskid on loetletud alljärgnevalt. Siiski ei ole tegemist ammendava ülevaatega kõigist investeermistegevusega seotud riskidest. Iga klient peaks ka iseseisvalt kaaluma oma investeermistegevusest tulenevaid riske ja hindama nende mõju ja tagajärgi arvestades oma investeermisest kogemust ja teadmisi, varalist seisundit, investeeringute aja-horizonti ja eesmärke. Juhime klientide tähelepanu sellele, et Avaroni fookuses olevad Kesk- ja Ida-Euroopa turud kuuluvad arenevate turgude hulka, millega seondub oluliselt kõrgem riskitase kui arenenud turgudele investeerimisel.

Tururisk – risk saada kahju vastaval väärtpaberiturul või muu vara turul toimuvate üldiste ebasoodsate hinnaliikumise tõttu. Ebasoodsaid hinnaliikumisi võivad põhjustada näiteks vastava riigi või majandussektori halvad majandusnäitajad, ebastabiilne majanduskeskkond, ebastabiilne väärtpaberiturg jms.

Hinnarisk – hinnarisk on lähedalt seotud tururiskiga, kuid puudutab eelkõige teatud kindlat väärtpaberit või investeeringut. Hinnarisk on risk, et klient saab seoses väärtpaberi või muu vara, millesse ta on investeerinud, hinna kliendi jaoks ebasoodsa liikumise tõttu olulist kahju.

Valuutarisk - risk, et erinevate valuutade vaheliste vahetuskursside ebasoodsate liikumise tõttu muutub välisvaluutas soetatud või noteeritud investeeringute väärtus kliendi jaoks ebasoodsas suunas.

Poliitiline ehk riigirisk - risk, et riikides, kuhu kliendi vara on investeeritud, leiavad aset ebasoodsad arengud või sündmused (nt muudatused majanduspoliitikas või õiguskeskkonnas, natsionaliseerimine, rahvarahutused, sõda), mis mõjutavad vastava riigi poliitilist või majanduslikku stabiilsust või edasist arengut ning mille tulemusena tekib oht, et klient kaotab osaliselt või täielikult oma investeeringud selles riigis või et kliendi investeeringute väärtus kahaneb.

Emitendi risk – risk, et finantsinstrumendi väärtus langeb tulenevalt selle emitendi äritegevuse iseloomust, majandustulemustest, finantsnäitajatest või muude emitendispetsiifiliste faktorite tõttu. Emitendi risk võib viia olukorrani, kus vastav emitent ei suuda investori ees täita väärtpaberite emiteerimisel võetud kohustusi.

Krediidirisk – risk, et kliendi vara hulka kuuluva finantsinstrumendi emiteerija või kliendi vara arvel tehtava tehingu vastaspooleks olev isik ei täida võetud kohustusi osaliselt või täies ulatuses (nt ettevõtte ei suuda lunastada emiteeritud võlakirju või kliendi arvel tehtava tehingu vastaspool ei kanna arvelduse käigus üle ette nähtud rahasummat või väärtpabereid), millest tulenevalt klient saab kahju.

Alamhalduri risk – risk, et klient kannab kahju alamhaldurite või depositeerimise tegevuse või tegevusetuse tõttu. Sellisteks kahjudeks võivad olla kahjud väärtpaberite hoidja pankroti, väärtpaberite kaotamise või korralduste täitmatajätmise tõttu.

Likviidsusrisk – risk, et finantsinstrumendi vähese likviidsuse tõttu ei õnnestu selle müük soovitud ajal soovitud hinnaga või üldse mitte. Likviidsusrisk on eriti aktuaalne väikeettevõtetesse ja reguleeritud väärtpaberiturul mittekaubeldavatesse väärtpaberitesse investeerimise puhul.

Intressirisk – risk, et intressimäärad, tulukõver, intressimäärade volatiilsus vms muutuvad kliendi jaoks ebasoodsas suunas.

Risk, mis tuleneb varade või turgude kontsentreerimisest – risk, et teataval sündmusel või asjaolul on kliendi varade tootlusele ulatuslik mõju, kuna kliendi investeeringud on kontsentreeritud ühele või väikesele hulgale riikidele (nt Kesk- ja Ida-Euroopa riigid) või varaliikidele (nt aktsiad).

Õiguslik risk – risk tulenevalt sellest, et klient ei oma piisavat ülevaadet õigusaktidest ja seoses sellega temal lasuvatest kohustustest, mis kehtivad kliendi investeeringute sihtriigis, ja saab seetõttu kahju või tema suhtes rakendatakse seadusest tulenevaid

sanktsioone. Lisaks võib riigis toimuda õigusaktide muutumine ja see võib kaasa tuua kliendile ebasoodsa piirangu või kohustuse tekkimise investeringu tegemise järgselt.

Süsteemirisk - risk, et eelkõige tehniliste rikete tõttu väärtpaberite deponooriumite, börside, makse- ja arveldussüsteemide jms asutuste süsteemides ja arvepidamises tekib kliendil kahju seoses selliste rikete tõttu tegemata jäänud tehingutega, tehingujärgsete kannete hilinemisega, rikete tõttu teostatud valekannetega jms.

Maksurisk - klient peab arvestama, et nii Eesti Vabariigis kui välisriigis, kuhu klient on investeerinud, võidakse tema investeringutelt teenitud tulu maksustada või tema arvelduskontole laekuvatelt maksetelt kinni pidada tulumaksu.